

Pamiatka reformácie (Luther – Stöckel)

22. nedeľa po Svätej Trojici, 31. október 2010, Ev. a. v. chrám Boží Bardejov

Suspírium:

Hospodine, po nebesia siaha Tvoja milosť, až po oblaky Tvoja vernosť.

Aká vzácna je Tvoja milosť, Bože!

U Teba je prameň života a v Tvojom svetle svetlo vidíme.

Zachovaj svoju priazeň tým, čo Ťa poznajú, svoju spravodlivosť ľuďom úprimného srdca. (zo Ž 36)

Text: Iz 62, 6 – 8a. 10 – 12: Na tvoje hradby, Jeruzalem, ustanovil som strážcov. Celý deň a celú noc, nikdy nesmú mlčať; vy, ktorí upozorňujete na Hospodina, nedoprajte si pokoja! Ani Jemu nedajte pokoja, kým neupevní Jeruzalem a nespraví ho chválou na zemi. Prejdite, prejdite bránami, urovnávajte cestu ľudu, stavajte hradskú, odstráňte kamene, vztýčte koruhvu národom. Ajhľa, Hospodin dáva hlásať až do končín zeme: Povedzte dcére Sion: Ajhľa, prichádza Tvoje

spasenie, Jeho odmena je s Ním a Jeho odplata je pred Ním. Budú ich volať: Svätý ľud, Vykúpenci Hospodinovi, a teba budú volať Vyhl'adávané, neopustené mesto.

Dôstojní bratia biskupi, vážený brat generálny dozorca, vážení bratia dištriktuálni dozorcovia, vážené predsedníctvo cirkevného zboru, sestry farárky, bratia farári, vážení nominanti Ceny L. Stockela, vážení hostia, bratia a sestry v Pánovi Ježišovi Kristovi!

Každý rok 31. októbra si s vdakou voči Pánu Bohu pripomíname reformáciu kresťanskej cirkvi. Robíme tak s presvedčením, že reformácia znamená obnovu cirkvi. Túto obnovu síce vykonal človek, ale bol to človek, ktorý bol nástrojom v rukách Božích. Cez neho dielo obnovy konal sám Pán Boh. Reformácia nám potvrdzuje pravdivosť nášho prorockého textu, že Pán Boh v každom čase obnovuje svoju cirkev.

Text, ktorý som prečítal z Izaiášovho proroctva je radostným posolstvom, evanjeliom v Starej zmluve. Prorok, oznamuje Božiemu vyvolenému národu: ***Na tvoje hradby, Jeruzalem, ustanovil som strážcov.*** Za strážcov, duchovných vodcov ľudu, prorok pravdepodobne označil najmä kňazov, prorokov, zákonníkov. Tí však nie vždy plnili svoje poslanie. Takýchto Izaiáš prísne kritizuje (Iz 56, 10 – 12).

Pán Boh sa rozhodol ustanoviť nových strážcov, ktorí nesmú nikdy mlčať, ale napomínať k viere a volať k pokániu. Títo strážcovia sa majú neúnavne modliť a prosiť, aby Hospodin upevnil Jeruzalem. Takíto ľudia sa stali pre Izraelcov skutočným požehnaním. Pán Boh, konal, zasahoval v dejinách izraelského ľudu, ale aj v dejinách novozmluvného ľudu, teda v dejinách kresťanskej cirkvi.

Myslím najmä na dobu, keď Pán Boh poslal svojho jednorodeného Syna, ***aby hľadal a spasil, čo bolo zahynulo, aby nezahynul, ale večný život mal každý, kto verí v Neho*** (J 3, 16). A Pán Ježiš Kristus povolal

a poslal do služby strážcov: apoštolov, aby zvestovali evanjelium, bdeli nad čistotou viery a života kresťanov.

Dnes si v našej ECAV, nielen na Slovensku, spomíname na Dr. Martina Luthera, na Filipa Melanchtona a ďalších mužov reformácie, ktorí našim predkom priniesli svetlo Božieho slova.

K týmto dôležitým mužom reformácie určite plným právom patrí aj rodák z Bardejova – Leonard Stöckel, ktorý bol nielen žiakom Luthera a Melanchtona, ale aj Melanchtonovým priateľom. Po skončení štúdia bol rektorom školy v Eislebene. Potom ho mesto Bardejov pozvalo za rektora evanjelickej latinskej školy. V Bardejove tak – s malou prestávkou – pôsobil až do svojej smrti. Bol to človek hlboko veriaci, vzdelaný, človek, ktorý mal veľký vplyv na šírenie myšlienok reformácie – aj čo sa týka samotného školstva. Okrem iného bol autorom *Confessio Pentapolitana* – vyznania piatich slobodných kráľovských miest (Bardejova, Košíc, Levoče, Prešova a Sabinova). Toto vyznanie viery sa prezentuje v svetskej a cirkevnej literatúre

ako najstaršia pamiatka uhorského luteranizmu. V tomto roku si pripomíname 500. výročie narodenia Leonarda Stockela a 450. výročie jeho úmrtia.

K novým strážcom, ktorých ustanovil Hospodina na hradbách Jeruzalema na území našej vlasti, je potrebné pripočítať aj všetkých kazateľov Božieho slova v duchu reformácie, učiteľov na evanjelických školách aj veľkú časť šľachticov i zemepánov, i všetkých tých bez výnimočného postavenia, ktorí žili a vychovávali svojich potomkov v úprimnej viere. V Uhorsku – na území dnešného Slovenska – bolo v druhej polovici 16. storočia 90 percent obyvateľov evanjelikov.

Prišli však roky, keď boli evanjelici postavení mimo zákona a prenasledovaní. Až Bratislavský snem v roku 1608 uzákonil Viedenský mier (prijatý 6. 8. 1606), aby každá cirkev mala svojich predstaviteľov. Palatínom sa stal evanjelik Štefan Ilešházi a po ňom (7.12. 1609) opäť evanjelik Juraj Turzo. Nám je spolu s evanjelickým kňazom Eliášom Lánim známy

najmä zorganizovaním prvej zákonodarnej synody, ktorá sa konala v marci 1610 v Žiline.

Žiaľ, toto upevňovanie osamostatnenej evanjelickej správy trvalo len krátko. Nový panovník kráľ Ferdinand II. patril medzi veľkých odporcov reformácie – a protireformácia pokračovala. Vyvrcholila za vlády kráľa Leopolda I. Smutne známe sú Bratislavské súdy: kňazom, učiteľom, mešťanostom, ktorí sa nevzdali svojho presvedčenia ostalo väzenie, vyhnanstvo a galeje. Takisto známa je aj Prešovská jatka.

Hovorím stručne o histórii a spomínam ju preto, aby sme sa zamysleli nad tým, čo viedlo ľudí k tomu, že radšej obetovali svoje postavenie, majetok i život, ako by zapreli svoju vieru. To všetko, čo vykonali, má po viacerých stránkach svoj pozitívny dosah i pre nás, i pre budúce pokolenia.

V pokore pred Pánom Bohom si aj my všetci, ktorí zvestujeme Božie slovo a prisluhujeme sviatosti, uvedomujeme, že nás Pán Boh povolal, aby sme boli strážcami Siona, aby sme boli verní odkazu reformácie i našich

predkov. Ale dovoľte mi apelovať na to, že aj otcovia a matky sú podobne strážcami nesmierne dôležitých spoločenstiev – rodín. Máme úlohu modliť sa za svoje rodiny, sme zodpovední za kresťanskú výchovu, za vernosť voči Pánu Bohu, za pokoj a lásku k deťom a detí k rodičom a starým rodičom. Ako túto úlohu plníme?

Pán Boh obnovuje svoju cirkev aj tým, že povzbudzuje pochybujúcich a váhajúcich svojimi veľkými zaslúbeniami. Sú to zaslúbenia, ktoré sa týkajú nielen tohto časného života, ale aj večnosti: **Ajhl'a, Hospodin dáva hlásať až do končín zeme: Povedzte dcére Sion: Ajhl'a, prichádza tvoje spasenie.** Na tento príchod sa musíme pripraviť. Preto v našom texte Pán Boh cez Izaiáša pripomína ešte niečo dôležité, čo nemôžeme obísť: **Prejdite, prejdite bránami, urovnávajúce cestu ľudu, stavajte hradskú, odstráňte kamene, vztýčte koruhvu národom.** Teda: Čiňte pokánie, odstráňte zo svojho života všetko, čo prekáža tomu, aby ste prijali Božiu lásku, odpustenie hriechov a Božiu milosť. A potom môžeme

spolu s Martinom Lutherom poznávať a vyznávať: **Hrad prepevný je Pán Boh náš, zbroj výborná i sila, z každej núdze vytrhne nás, ak by nás zachvátila... Čo je naša ľudská sila? Sama nás nezachráni, máme však od Hospodina štít v každom bojení. Pýtaš sa kto je Ním? Ježiš Boží Syn. Ten zachránil svet, iného Boha niet, On napokon zvíťazí.**

V poslednom verši nášho prorockého textu sme čítali: **Budú ich volať: Svätý ľud, Vykúpenci Hospodinovi.** Takto sa budú volať tí, ktorí boli zaznávaní a v neúcte. Aj my – kresťania evanjelici sa môžeme povzbudzovať tou istou vierou. Predovšetkým sa posilňujeme nádejou, že po časnom živote budeme prenesení tam, kde nám Pán Ježiš pripravil miesto, aby sme aj my boli tam, kde je On, náš Pán a Spasiteľ. To je budúcnosť Božích detí a Pánovej cirkvi.

Na cirkev Pána Ježiša Krista sa vzťahujú záverečné slová zaslúbenia: **Teba budú volať vyhl'adávané, neopustené mesto.** Preto nebudme skeptickí, nedajme sa znechutiť ani ťažkosťami a problémami. Našou

úlohou je, aby sme boli hotoví do bojov a zápasov v službe evanjelia a tak aj v službe našim blíždym. Žime, konajme v istote toho, že **Hospodin mocností je s nami!** Amen.